

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУРС ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА»**

“Хорове диригування”

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога», як одна з обов'язкових освітніх компонент навчального плану, що формують спеціальні компетентності, є складовою частиною підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю «Музичне мистецтво».

Курс спрямовано на становлення професійної діяльності педагога-хормейстера, керівника вокально-хорового колективу, викладача навчальних предметів мистецьких шкіл «Колективне музичення. Хор», «Колективне музичення. Ансамбль», «Сольний спів», «Постава голосу», «Вокал» і передбачає оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для роботи в якості викладача музичного мистецтва в закладах мистецької освіти.

Новизною дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» є практичне втілення знань методики музично-педагогічної освіти, цілісного виконавського аналізу та інтерпретації вокально-хорових творів, організації педагогічного процесу із впровадженням комп'ютерних технологій тощо.

Залучення здобувачів до активного засвоєння та застосування сучасних Інтернет-технологій сприяє формуванню й розвитку інформаційної компетенції майбутніх викладачів мистецтва.

КОМПЕТЕНТНОСТІ.

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральну, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральна компетентність (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 6 Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи з аматорським колективом та/або в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо-професійної програми).

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ. Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 9, Курси III-IV, Семестри V — VIII, загальний обсяг — 270 годин, з них практичних — 176 годин, самостійних — 94 години. Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 7, Курси II-III, Семестри III — VI, загальний обсяг — 210 годин, з них практичних — 176 години, самостійних — 34 години.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» є теоретично-методична підготовка майбутнього викладача музичного мистецтва до практичної роботи в закладах освіти та культури, формування професійної компетентності педагога, спроможного розв'язувати актуальні проблеми художньо-естетичного виховання молоді.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ (РН).

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 10 Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Нормативна навчальна дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» вивчається з п'ятого семестру третього курсу (на основі базової середньої освіти) та з третього семестру другого курсу (на основі повної загальної середньої освіти) і є складовою частиною підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю «Музичне мистецтво».

Дана навчальна дисципліна має тісний зв'язок з обов'язковими фаховими дисциплінами («Фах», «Історія музики», «Аналіз музичних творів», «Оркестровий клас/Хоровий клас», «Клас ансамблю», «Педагогічна практика», «Читка з листа» тощо) та вибіркових освітніх компонентів («Хорознавство», «Хорова література», «Фортепіано», «Вокал», «Основи композиції», «Поліфонія» тощо).

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «Курс підготовки сучасного педагога» реалізується у вигляді практичних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ. Словесні, наочні, практичні, інтерактивні,

самостійна робота.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу, а саме, - комп'ютерна підтримка навчального процесу (впровадження технологій).

Методи навчання освітньої компоненти «Курс підготовки сучасного педагога» складаються з аудиторного викладення теоретичного матеріалу, що поєднується з практичними заняттями із різних питань методико-педагогічної роботи.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I «Побудова системи сучасної музичної освіти»

- Блок 1 «Музичне мистецтво – провідний засіб виховання»
Музична освіта в історичному вимірі.
Структура музичної освіти в Україні.
Чотири основні функції освіти; їх втілення шляхом синтезу.
Формування світогляду у здобувачів освіти та спроможності до розширення свідомості.
Комплексна взаємодія мистецтв як засіб формування творчої особистості.
Творче мислення і сучасні методи його формування у дітей за досвідом Шалви Амонашвілі.
- Блок 2 «Зміст навчання»
Зміст навчання як система знань, умінь, навичок та компетенцій.
Навчальні плани, програми.
Застосування методів синтезу та доцільності.
Складання концертних проєктів.
- Блок 3 «Структура освітньої діяльності. Здобувач освіти»
Основи психології здобувачів початкової музичної освіти.
Формування особистості здобувача освіти: виховання дисципліни, морально-етичних якостей; мотивація та бажання досягати успіхів у навчанні; практичне втілення якостей у життя.
Виховання здібності до здійснення особистих творчих задумів, розвиток бажання до сприйняття краси людини.
- Блок 4 «Структура освітньої діяльності. Викладач освіти»
Викладач як особистість. Гігієна роботи викладача. Профілактика професійного «вигорання».

Сучасний педагог-хормейстер. Професіограма педагога-хормейстера.
Стиль професійного керування хоровим колективом. Спілкування в мистецькому колективі.

Розділ II «Методичне забезпечення навчального процесу»

- Блок 1 «Етапи роботи з твором»

План та критерії роботи над музичним твором, цілісний аналіз та його інтерпретація.

Технології застосування засобів музичної виразності. Виконавська взаємодія засобів виразності.

Технічний розвиток та розвиток навичок читання з листа.

Індивідуальна траєкторія розвитку здобувача, вміння окреслення задач за кожним вибраним критерієм

- Блок 2 «Знання педагогічного репертуару»

Педагогічний репертуар як основа формування мистецької культури.

Уміння складання перспективного плану навчання.

- Блок 3 «Організація діяльності учнів та викладачів»

Форми та види навчальних занять. Практичне заняття як урок мистецтва. Структура. Критерії. Загальні вимоги до навчального заняття. Відкрите навчальне заняття. План аналізу навчального заняття. Дистанційна форма проведення заняття.

Концертні виступи. Контрольні заходи. Обговорення та оцінювання виступів здобувачів освіти (самооцінювання, взаємооцінювання).

Визначення та прийняття завдань для подальшого просування.

Оцінювання роботи учня.

- Блок 4 «Організація навчально-методичної та науково-дослідницької роботи в закладах освіти»

Планування навчального процесу мистецької школи та навчального закладу освіти. Організація педагогічного процесу із впровадженням комп'ютерних технологій.

Документація педагогічних працівників мистецької школи. Реферат, методична доповідь, методична розробка.

Вміння користуватися та аналізувати інформацію та набуті знання.

Питання атестації педагогічних працівників. Курси підвищення кваліфікації.

- Блок 1а «Синтезований курс з фаху у сучасній музичній освіті»

Характеристика та особливості Біологічної та рівневої систем початкової музичної освіти.

Характерні особливості та Аналіз синтезованого курсу з фаху у США

Структура екзаменаційної музичної системи ABRSM

Характеристика і аналіз початкової музичної школи Yamaha (Японія)

НСМО. Цілі. Задачі. Будова. Рівневі вимоги.

Теорія множинного інтелекту Гарднера. Пояснення музичного матеріалу за допомогою різних типів інтелекту .

Розробка синтезованої навчальної програми з фаху (рівень 1-4)

Приклади вправ та методичні матеріали до синтезованого курсу з фаху для початкової музичної освіти .

Розділ III «Механізми організації навчально-методичної роботи в мистецьких закладах культури»

- Блок 1b «Хорове мистецтво як основа музичної культури»

Хорове виховання в контексті розвитку музичної освіти в Україні.

Дитяче хорове виконавство. Дитячий хор як виконавський феномен.

Цикл музично-виховних дисциплін у мистецьких навчальних закладах.

Методи та прийоми формування основ художнього світогляду на уроках хорового співу. Формування внутрішнього світу дитини, її особистості на уроках хорового співу у мистецьких навчальних закладах.

- Блок 2 «Питання організації дитячого співацького колективу»

Особливості роботи з дитячим хоровим колективом.

Охорона та гігієна дитячого голосу.

Техніка організації дитячого хорового колективу.

Система визначення музичних здібностей при прослуховуванні у хоровий колектив: загальна характеристика. Музичний слух, почуття ритму, музична пам'ять, музична обдарованість. Вроджені задатки.

Етапи формування дитячого співацького голосу.

Сучасні навчально-виконавські технології в хоровій освіті.

- Блок 3 «Колективне музичення. Хор»

Навчальна програма предмету «Колективне музичення. Хор» для мистецьких шкіл.

Знання хорового педагогічного репертуару. Уміння складання перспективного плану зростання колективу.

Мануальне прочитання творів програми мистецької школи.

Методика розспівування дитячого хору. Розвиток вокально-хорових навичок у дітей. Проблеми нестійкого інтонування.

Застосування ігрової методики навчання співу у процесі роботи з хоровим колективом молодшого шкільного віку. Використання комп'ютерних музичних секвенсорів-плеєрів.

Методи роботи над хоровим твором із супроводом, багатоголосними творами та твором а capella.

Концертна діяльність дитячого хору в системі навчання мистецької школи. Принципи створення музичного проєкту.

Презентація фрагментів репетицій on-line та of-line.

- Блок 4 «Колективне музичення. Ансамбль»

Вокальний ансамбль як унікальний художній організм, що є особливою сферою функціонування музичного мистецтва. Специфічні якості вокального ансамблю. Специфіка вокальних ансамблів академічного, народного та естрадного напрямків.

Взаємини співаків у колективі. Формування інтонаційно-музичного образу в процесі виховання співаків академічного ансамблю.

Теоретичні основи організації та методи навчання естрадно-ансамблевого виконавству.

Компоненти естрадного ансамблю. Залежність засобів музичної виразності від стилю творів.

Методико-виконавський аналіз творів.

Презентація фрагменту репетиції.

- Блок 5 «Аматорські колективи»

Хорове аматорство в сучасній Україні. Навчально-виховна робота в самодіяльному хоровому колективі. Технічний інструментарій. Критерії формування музично-образного мислення та створення художнього образу у виконавців самодіяльних хорових колективів.

Вокально-тембральні та регіональні традиції гуртового аматорського співу. Обов'язки керівника самодіяльного хору.

Методика роботи над хоровим твором у самодіяльному хоровому колективі.

Концертно-виконавська діяльність аматорського колективу.

Методико-виконавський аналіз творів.

Презентація фрагменту репетиції.

- Блок 6 «Предмет мистецької школи «Постава голосу»

Основи вокальної педагогіки. Сольний спів і хорове виконавство.

Виховання індивідуальної виконавської манери. Темперамент учня.

Увага та асоціативне мислення. Роль почуттів та емоцій. Стрес та його вплив на виконавця.

Дефекти співацького голосу. Комплекс спеціальних вправ для формування та вдосконалення сольних вокальних навичок. Практичний ланцюжок відтворення якісного виконання: уява-дихання-опора-інтонація-звуківідтворення.

Використання додатку для записів фрагментів композицій.

Презентація фрагменту уроку.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ запланованих програмних результатів навчання передбачають проведення поточного, семестрового, підсумкового оцінювання (екзамену).

Поточне оцінювання: індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль, взаємооцінювання.

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних завдань тощо.

Семестрове оцінювання відбувається наприкінці кожного семестру. У разі активної роботи здобувача протягом семестру та виконання всіх завдань практикується автоматичне оцінювання. В іншому випадку (пропуски занять, відсутність виконаних робіт, незадоволеність власними результатами) форми семестрового контролю визначаються індивідуально на потребу здобувача/викладача у встановлені терміни.

Самостійна робота здобувачів: перевірка відповідей на проблемні питання, складання конспекту з практичного заняття, захист індивідуального творчого завдання, реферативна робота, представлення есе, доповідей, повідомлень.

Оцінювання за роботу із теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Підсумкове оцінювання проводиться з метою виявлення результатів навчання та здійснюється у формі проведення екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю. Використовуються методи усного і письмового контролю, які мають сприяти підвищенню мотивації здобувачів - майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності.

Контроль знань та вмінь здобувачів з дисципліни «Курс підготовки сучасного педагога» здійснюється шляхом виконання усних/письмових завдань,

підготовки та виступу на аудиторних заняттях, участі у дискусіях, виконанні індивідуальних та практичних завдань тощо.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Під час роботи над індивідуальними завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.
- Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин.
- Пропущені практичні заняття зараховуються шляхом самостійного опрацювання здобувачем освіти деяких завдань із наступною перевіркою за розкладом консультацій викладача.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Андрощук І. Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні // Молодь і ринок, 2023. № 1 (209). 17-21 с.
2. Добрецова Т. Г. Вікові етапи історичного розвитку хорового мистецтва на теренах України (X–XX ст.) // The 1st International Scientific and Practical Conference “European Scientific Congress” (20–22 лют. 2023) / Barca Academy Publishing. Madrid, Spain, 2023. 339–346 с.
3. Голяка Г. Проблема репертуару у виконавському мистецтві. Актуальні питання гуманітарних наук, 2021. 55–59 с.
4. Дніпровська Н. Г., Александрова О. О. Дитяча хорова література: навчальний посібник. - Харків: ФОП Панов А. М., 2021. 338 с.
5. Зарицький А., Зарицька А., Мрочко В., Кириченко І., Гонтар О. Вокальний ансамбль: теорія і практика навчальний посібник. Луцьк, 2022. 5-26 с.
6. Зварич О. Я. Використання технологій дистанційного навчання у галузі музичної педагогіки. 2021. 172 с.
7. Кириленко Я. Вокально-ансамблеве та диригентське мистецтво: інноваційні підходи до підготовки фахівців. Lima, Peru – Kyiv, Ukraine 2023. 317 с.

8. Коломоець О. М. Історія та теорія українського хорового мистецтва: навч. посібник. Дніпро: Ліра, 2023. 288 с.
9. Роєнко М. Формування мануальної техніки майбутніх диригентів хору у процесі фахової підготовки: теоретичний аспект. мистецькі пошуки: збірник наукових праць. випуск 12. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. 104–110 с.
10. Світлайло С. «Підготовка викладачів музичного мистецтва у класі вокального ансамблю». Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2021. 180 -184 с.
11. Фіськова Н. Я., Нечепуренко О. І. Аналіз музичних творів : навчальний посібник. Друге видання, виправлене та доповнене. Вінниця : ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2022. 108 с.
12. Цюряк І. О., Чернишова А. М. Хорове мистецтво – виклики сучасності // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих учених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. 2024. Вип. 2 (74). 142–147 с.
13. Ярошенко І. В., Серганюк Ю. Концептуальні особливості методики роботи з хором: Навчальний посібник. К.: Видавництво «Білий Тигр», 2020. 100 с.

Додаткова:

1. Ашихміна Н. В. Історія виконавства (хорове диригування) / Н. В. Ашихміна. – Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, 2021. 120 с.
2. Бондар Є. М. Художньо-стильовий синтез як феномен сучасної хорової творчості : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Є. М. Бондар ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2020. 42 с.
3. Мурза С. М. Диригентський жест як інструментально–виконавський феномен : компаративно–технологічний підхід [текст] : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – муз. мистецтво / Мурза С. А.; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2021. 19 с.
4. Олексюк О. М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : навч. посіб. К. : Знання України, 2004. 264 с.
5. Руда К., Томич Н., Шевчук С. «Цікаве сольфеджіо» : навчальна книга з навчальної дисципліни «Сольфеджіо». Івано-Франківськ : Голіней О. В., 2024. 100 с.

6. Побережна Г. І., Щериця Т. В. Українська народна пісня : Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К. : Вища шк., 2006. 151 с.
7. Семенюк О. В. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках музичного мистецтва / О.В.Семенюк // Мистецтво в школі (Музика. Образотворче мистецтво. Художня культура). - 2012. - № 1. – 13-16 с.
8. Шуть М. Музична гра в сучасному художньо-естетичному процесі / М. Шуть // Музичний керівник. 2013, № 4. 11-18 с.
9. Яструб О. Духовні хорові твори українських композиторів першої третини ХХ століття: жанрово-стильові та виконавські принципи // Мистецтво та культура: теорія і практика, 2024. Вип. 3. 58–63 с.
10. Batovska, O., Byelik-Zolotaryova, N., Ivanova, J. Modern global trends in the development of choral performance / O. Batovska, N. Byelik-Zolotaryova, J. Ivanova // Studia Universitatis Babes-Bolyai, Musica, 2023. Vol. 68, Issue 2. 236–256 p.

Інформаційні ресурси:

1. Аристова Л. С. Курс «Методика музичного навчання та виховання» на платформі Moodle. URL: <http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=684>
2. Музична освіта в історичному вимірі / Н. Л. Регеша // Вісник КНУКіМ. Серія : Мистецтвознавство. - 2013. - Вип. 29. - С. 130-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknukim_myst_2013_29_20
3. Музична освіта сьогодення: від Ярослава Мудрого до Новітнього часу / Т. І. Кіреєва // Наука. Релігія. Суспільство. 2011. № 1. 153-163 с. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nrs_2011_1_26
4. Поетапність роботи з хором над розучуванням нового вокального твору Морозюк Людмила Василівна, Підгаєцька Іванна Василівна, Поліщук Владислав Ігорович URL: <https://eprints.zu.edu.ua/38391/1/%D0%9C%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B7%D1%8E%D0%BA%2C%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf>
5. Савельєва Г. В. Методика роботи з хором. Курс лекцій URL: <https://repo.num.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/e72db213-133b-4662-8c02-069fdf9f4943/content>

Діяльність диригента хору в умовах навчально-виховної роботи та теоретико-методичні засади вокального виховання у хорі.